

Koulumatematiikan perusteet

Harjoitus 1

- Piirrä Venn-diagrammi perusjoukosta $E = \{\text{tasokuviot}\}$ ja sen osajoukoista $\{\text{nelikulmiot}\}$, $\{\text{kolmiot}\}$, $\{\text{monikulmiot}\}$, $\{\text{suorakulmiot}\}$, $\{\text{neliöt}\}$, $\{\text{suunnikkaat}\}$ ja $\{\text{puolisuunnikkaat}\}$
- Esitä luku 2480 egyptiläistä merkintätapaa käyttäen.
  - Egyptiläiset laskivat usein lukujen $m, n \in \mathbb{N}$ tulon kahdentamalla luvun n riittävän monta kertaa ja laskemalla tämän jälkeen kahdentamalla saatuja lukuja yhteen. Laske tällä tavalla tulo $12 \cdot 12$ (egyptiläistä merkintätapaa käyttäen).
  - Laskennan nopeuttamiseksi egyptiläiset kertoivat luvun usein kymmenellä ja tarvittaessa he saattoivat myös puolittaa saadun tulon. Laske tähän tapaan tulo $16 \cdot 16$ (egyptiläistä merkintätapaa käyttäen).
- Osoita ilman Lausetta 2.3.1, että $0 \cdot m = 0$ ja $1 \cdot m = m$ kaikilla $m \in \mathbb{N}_0$.
- Määritellään luonnollisten lukujen potenssi rekursiivisesti asettamalla

$$m^0 = 1, \quad m^{n+1} = m^n \cdot m.$$

Osoita induktiolla, että kaikilla $m, n, r \in \mathbb{N}_0$

- $m^{n+r} = m^n \cdot m^r$,
  - $m^{n \cdot r} = (m^n)^r$,
  - $(m \cdot n)^r = m^r \cdot n^r$.
- Osoita induktiolla, että

$$1^3 + 2^3 + \dots + n^3 = \frac{1}{4}n^2(n+1)^2 \quad \text{kaikilla } n \in \mathbb{N}.$$

- Osoitamme induktiolla väitteen ”Jos n naisen joukossa on ainakin yksi vaalea, niin joukon kaikki naiset ovat vaaleita.” Väite pätee, jos $n = 1$. Tehdään induktio-oletus, jonka mukaan väite on tosi arvolla $n = k$. Olkoon $\{a_1, a_2, \dots, a_{k+1}\}$ $k + 1$ naisen joukko, joka sisältää ainakin yhden vaalean. Rajoituksetta voidaan olettaa, että a_1 on vaalea. Joukko $\{a_1, a_2, \dots, a_k\}$ koostuu induktio-oletuksen mukaan vaaleista. Joukko $\{a_2, \dots, a_{k+1}\}$ sisältää tällöin ainakin yhden vaalean, joten sekin koostuu induktio-oletuksen mukaan vaaleista. Näin joukon $\{a_1, a_2, \dots, a_{k+1}\}$ kaikki naiset ovat vaaleita, joten väite seuraa induktioperiaatteesta. Missä vika?